

Önsöz

İlk tanbur derslerimi vermeye başladığımda, değerli hocam tanburi Necip Gülses'in konser-vatuardaki öğrencilerine okutuğu *Tanbur Kılavuzu* isimli kitaptan başka elimde ne bir müfredat ne de zihnimde bu sazı nasıl öğreteceğime dair bir fikir vardı. Zamanla derslerimde keşfettiğim ve öğrendiğim şeyleri yazmaya, kendimce bir müfredat hazırlamaya başladım. Nihayetinde tanbur derslerimde kullanmak üzere, içeriğini kendi idrakime uygun şekilde hazırladığım bir kılavuz ortaya çıktı.

Ortaya çıkan bu kılavuza tanbur metodu diyemem. Metot sıfırdan başlayıp aşama aşama öğrenciyi belli bir seviyeye taşımalı. Benim kitabımın kurallara uymayan bir yapısı var. Derslerimde hızlı bir sistemle tanbur öğretmeye çalışıyorum. Mesela benim sistemimde çok fazla etüt yok. Çarpmaları daha en başından öğreterek eserlere geçiyorum. Eser meşkinde tamamen tanbura ve öğrencinin seviyesine uygun bir makam sırası takip ediyorum. Kitabın ekinde yer alan DVD'de mızrap tutuşu, mızrabın tanbura vurulacağı nokta, mızrabın uç açkılaları tamamen benim kullandığım şekilde gösteriliyor. Dolayısıyla bu kitap ve DVD'deki bilgiler benim tanbur çalıştığım stilimi yansıtıyor. Bu yüzden metot yerine Murat Aydemir tanbur tavrını öğreten bir kitap olarak nitelermeyi tercih ederim.

Türk müziği enstrümanlarının bir metotla öğrenilebileceğini düşünmüyorum. Meşk usulüyle öğrenmeye çalıştığım tanburu ben de meşk usulüyle öğretmeye çalışıyorum. Soyut

Introduction

When I first began teaching the tanbur, I had no written resource other than *Tanbur Kılavuzu* ('Guide to the Tanbur') by my dear teacher tanburi Necip Gülses, and no idea how I would teach this instrument to my students. I eventually began writing down what I'd learned during my teaching, and composing my own curriculum. The result is this guide, which I have written to use in my lessons according to my own approach.

I hesitate to call this guide a "tanbur method." A "method" should start from nothing, and take the student, step-by-step, to a certain level. My book breaks some rules. In my lessons, I try to teach with a quick system. For example, my system does not involve many etudes. Working with tanbur pieces, I follow an order of makams wholly appropriate to the tanbur and the student's level. The included DVD presents a demonstration of my method of holding the pick, striking the strings, and pick angles. Consequently, this book and the DVD reflect my style of playing. This is why, rather than a "method," I prefer to call it a "book that teaches the Murat Aydemir style of tanbur."

I don't believe that Turkish musical instruments can be learned from a method. I learned through the traditional meşk style - listening and repetition - and I strive to teach in this way. Music is an abstract thing, difficult to express in words. It is impossible to do justice to a single note without meşk. Even if I were to write pages

Πρόλογος

Όταν ξεκίνησα να διδάσκω ταμπουρά, δεν είχα στην διάθεσή μου κάποια διδακτέα ύλη, ούτε φανταζόμουν πώς θα μπορούσα να διδάξω σε κάποιον τον τρόπο με τον οποίο παίζεται το όργανο αυτό. Το μόνο που είχα, ήταν το βιβλίο «Οδηγός για Ταμπουρά» που δίδασκε στο ωδείο του ο εκλεκτός μου δάσκαλος και μέγας οργανοπαίκτης Νετζίπ Γκιούλσες. Με τον καιρό άρχισα να σημειώνω κάποια πράγματα που ανακάλυπτα κατά την διάρκεια της παράδοσης των μαθημάτων και να δημιουργώ μια αυτοσχέδια διδακτέα ύλη. Τελικά συγκεντρώνοντας όλες τις εμπειρίες μου από τα μαθήματα της εκμάθησης του ταμπουρά, δημιούργησα έναν οδηγό.

Δεν θα μπορούσα να αποκαλέσω «μέθοδο», τον οδηγό αυτό. Η μέθοδος θα πρέπει να παίρνει τον μαθητή από το μηδέν και να τον φθάνει σταδιακά σε κάποιο ανώτερο επίπεδο. Το δικό μου βιβλίο έχει μια ανορθόδοξη, θα έλεγα, δομή. Προσπαθώ να διδάξω τον ταμπουρά με έναν πολύ γρήγορο τρόπο. Για παράδειγμα, στην δική μου μέθοδο δεν υπάρχουν πολλές ασκήσεις. Γίνεται εξ αρχής η εκμάθηση των χτυπημάτων και αμέσως περνάμε στα κομμάτια. Στο παίξιμο των κομματιών ακολουθώ μια σειρά από μακάμ κατάλληλα με το επίπεδο του μαθητή, αλλά και το είδος του ταμπουρά του. Στο ένθετο του βιβλίου υπάρχει ένα DVD όπου παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο πιάνει ο μαθητής την πένα, το σημείο του ταμπουρά στο οποίο πρέπει να χτυπήσει την πένα, καθώς και το σχήμα που θα πρέπει να έχουν οι άκρες της πένας. Όλα αυτά βέβαια σύμφωνα με τον δικό μου τρόπο παιχνιδιού. Ως εκ τούτου στο εν λόγω βιβλίο και στο DVD που ακολουθεί αντανakλάται το δικό μου ύφος, γι' αυτό θα προτιμούσα αντί να το αποκαλώ «μέθοδο», να λέω ότι πρόκειται

bir şey olan müziği kelimelerle anlatmak güç. Meşksiz bir tek perdeyi bile layıkıyla öğrenmek mümkün değil dolayısıyla ben tanbur hakkında sayfalar dolusu yazı yazsam yine de bir şeyler anlayamayacak ve eksik kalacaktı. Bu fikirden yola çıkarak kitabın görsel yanının çok kuvvetli olması üzerine yoğunlaştım. Kitabın bir nebze de olsa meşk tadını yansıtmasını istedim ve bu vesile ile görüntü kayıtları yaparak kitaba bir DVD ekledim.

Bu kitaptaki müfredatla yıllardır pek çok talebeme tanbur öğrettim. Doğal olarak her talebenin yeteneği ve el yatkınlığı aynı değil. Misal vermek gerekirse talebeler en basit alıştırmaları bile farklı sürelerde aşabiliyorlar. Bazen çalıştığı alıştırmayı yapabilmesi için o anda yeni bir alıştırma yazma zarureti doğuyor. Bu durum meşkin önemini gözler önüne sermektedir. Elbette kitabın içindeki DVD bu havayı bir nebze olsun yansıtacak ve talebenin işini kolaylaştıracak ancak kitap görsel olarak ne kadar zengin olursa olsun, konular ne kadar detaylı anlatılırsa anlatılsın, talebe eninde sonunda bir öğretmen arayışında olmalıdır. O güne kadar elinizdeki bu kitabın size yardımcı olmasını ve temel bazı konularda size rehberlik etmesini, bu alandaki eksikliği bir nebze olsun gidermesini ve daha iyilerinin yazılmasına vesile olmasını ümit ediyorum.

Kitabın yayımlanmasında emeği geçen Pan Yayıncılık ailesine ve özellikle Işık & Ferruh Gençer'e, DVD ses kayıtlarını yapan Dinçer Demirci kardeşime, DVD görüntü kayıtlarını yapan Onur Baki kardeşime, sabırla ve büyük titizlikle yaptığı

of information about the tanbur, it would be lacking; there would be things that the student would fail to understand. With this in mind, I have striven to highlight the visual aspect of the book. I wanted to give at least a taste of *meşk*, and this is why I have included a DVD with visual material.

I have used this curriculum to teach many tanbur students over the years. Naturally, no two students have the same talent or hand coordination. Students progress through even the most basic exercises at different speeds. At times I have needed to write an entirely new exercise on the spot. The included DVD will certainly make the student's job easier, but no matter how much visual content the book may provide, or how detailed its explanations, the student should seek a teacher. Until you find one, I hope that this book will be helpful, provide answers to some basic issues, eliminate to some extent the lack in this area, and encourage the writing of more and better books.

I would like to thank Işık and Ferruh Gençer and the entire family at Pan Publishing; Dinçer Demirci, who recorded DVD sound recording; Onur Baki, who shot the DVD, Ali Umut Ergin for his meticulous montage work and the ideas he provided; Vasillis Baraboutis and Sophia Kompotiati, who prepared the Greek texts, Dimitris Bousonis and his wife, tanbur student Zekiye Yürekli, who voiced the Greek DVD, and Io Çokona who made the Greek translation of the text, and Bob Beer, who translated the English texts and voiced the English DVD.

για ένα βιβλίο που μαθαίνει τον τρόπο με τον οποίο παίζει ταμπουρά ο Μουράτ Αϊντεμρι.

Δεν πιστεύω πως τα παραδοσιακά τουρκικά μουσικά όργανα μπορούν να μαθευτούν με κάποια μέθοδο. Όπως έμαθα εγώ παίζοντας τον ταμπουρά, έτσι προσπαθώ και να τον διδάξω. Είναι δύσκολο να εξηγήσεις σε κάποιον με λέξεις, κάτι αφηρημένο όπως η μουσική. Χωρίς να υπάρχει παράλληλα μουσικό άκουσμα, είναι αδύνατον να μάθει κανείς έστω και ένα τάστο. Ακόμα κι αν έγγραφα αμέτρητες σελίδες σχετικά με τον ταμπουρά δεν θα ήταν κατανοητός ο τρόπος παιξίματος του και θα εξακολουθούσαν να υπάρχουν κενά. Με αυτό το σκεπτικό, θέλησα αυτό το βιβλίο να είναι «θωρακισμένο» και με οπτικοακουστικό υλικό. Θέλησα, έστω και λίγο, το βιβλίο μου να αναδύει την μαγεία της μελωδίας, γι' αυτό και προσέθεσα το DVD.

Με το υλικό που παραθέτω, διδάξα επί χρόνια στους μαθητές μου ταμπουρά. Όπως είναι κατανοητό, ο κάθε μαθητής έχει διαφορετική επιδεξιότητα και διαφορετική αντίληψη. Ακόμα και τις πιο απλές ασκήσεις ο κάθε μαθητής τις μαθαίνει σε διαφορετικό χρόνο. Καμιά φορά για να κάνεις κατανοητή μια άσκηση σε έναν μαθητή, μπορεί να χρειαστεί να του γράψεις μια νέα άσκηση. Στην περίπτωση αυτή φαίνεται έντονα η χρησιμότητα των μουσικών αποσπασμάτων. Βεβαίως, όσο κατανοητά κι αν είναι γραμμένο το βιβλίο, όσο πλούσιο κι αν είναι το οπτικοακουστικό υλικό του DVD, πάντα ο μαθητής θα χρειάζεται έναν δάσκαλο. Εύχομαι και ελπίζω το παρόν βιβλίο να αποτελέσει μια καλή βάση για όποιον θελήσει να μάθει ταμπουρά και να καλύψει το κενό που υπάρχει στον τομέα αυτό, όπως επίσης και να αποτελέσει το έναυσμα για να γραφτούν καινούρια και καλύτερα σχετικά βιβλία.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους κοπίασαν για την έκδο-

montajın yanı sıra verdiği parlak fikirlerle bana ışık tutan Ali Umut Ergin kardeşime, Yunanca metinleri hazırlayan sevgili dostum tanburi Vassilis Baraboutis ve Sophia Kompotiatı'ye, Yunanca dublajı yapan sevgili Dimitris Bousounis ve eşi, tanbur talebem Zekiye Yürekli'ye, kitabın Yunanca çevirisini yapan Io Çokona'ya, İngilizce metinleri hazırlayan ve dublajı yapan Bob Beer'a gönülden teşekkür ediyorum.

Özel olarak teşekkür etmek istediğim son bir isim var. Kemal Batanay'ın talebesi olmuş tanburi Mustafa Uysal hayatımın her döneminde bana ağabeylik yapmış, maddi manevi pek çok konuda beni desteklemiş çok hürmet ettiğim kıymetli bir büyüğüm. Onun kültürümüze, sanata ve tanbura olan aşkını yakından tanıyanlar iyi bilir. Bu kitabı yapmak istediğimi kendisine anlattığımda benim kadar heyecanlandı ve kitabın ekindeki DVD'yi yapabilmemiz için bize sponsor oldu. Girişte bir yazısıyla kitabımızı şereflendiren Mustafa Uysal'a varlığı için canı gönülden teşekkür ediyorum.

There is one last person I would especially like to thank: Mustafa Uysal, a former student of Kemal Batanay, who has been like a brother to me throughout my life, and provided all manner of support. Anyone who knows him well will be quite aware of his love for our arts and culture, and the tanbur. When I told him of my plans to write this book, he was as excited as I was, and sponsored the recording of the DVD. He has also done us the honor of writing the book's foreword. I thank him with all my heart.

ση του βιβλίου μου. Πρώτα απ' όλους την οικογένεια των εκδόσεων ΠΑΝ, τους αγαπητούς Ισίκ και Φερρούχ Γκεντσέρ. Τον Ντιντσέρ Ντεμιρτζή που επιμελήθηκε την ηχογράφηση, τον Ονούρ Μπακή που επιμελήθηκε την εικόνα και τον Αλή Ουμούτ Εργκίν, ο οποίος με υπομονή, μεράκι, αλλά και τις εύστοχες παρατηρήσεις του έκανε το μοντάζ του DVD. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον αγαπητό φίλο και ταμπουροπαίχτη Βασίλη Μπαραμπούτη και την Σοφία Κομποτιάτη για τα ελληνικά κείμενα, καθώς και τον αγαπητό Δημήτρη Μπουσούνη και την σύζυγο, αλλά και μαθήτριά μου στον ταμπουρά Ζεκιγέ Γιουρεκλή για την ελληνική μεταγλώττιση και τέλος τον Bob Beer για τα αγγλικά κείμενα και την αγγλική μεταγλώττιση.

Υπάρχει άλλο ένα άτομο που θα ήθελα να ευχαριστήσω από τα βάθη της καρδιάς μου για την ηθική και υλική συμπαράσταση που μου προσέφερε όλα αυτά τα χρόνια. Τον μαθητή του Κεμάλ Μπατάναι, ταμπουροπαίχτη Μουσταφά Ουϊσάλ, που εκτιμώ και σέβομαι ως μέντορα και ως μεγαλύτερο αδελφό μου. Όσοι τον γνωρίζουν από κοντά ξέρουν την αγάπη του για τον ταμπουρά, καθώς και την προσφορά του στον πολιτισμό και την τέχνη του τόπου μας. Όταν του ανακοίνωσα την επιθυμία μου να εκδώσω